

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 28.-
za en mesec . . . " 2.-20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.-
za ostalo inozemstvo . . . " 35.-
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.-
za en mesec . . . " 2.-
V upravi prejemati mesečno . . . 1.80
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 7.-
za Nemčijo celoletno . . . " 9.-
za ostalo inozemstvo . . . " 12.-

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostolpna peti vrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 3.-
za dva- in večkrat . . . 25.-
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna peti vrsta po 60 vin.
Izhaja vsak dan, izv. om. ne delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Cesar Karel znanilec miru.

Mir je naznanil svojim narodom cesar Karel, ko je stopil na prestol svojih dedov: »Storiti hočem vse, da v najkrajšem času preženem grozote in žrtve vojne in znova pridobim Mojim narodom težko pogrešane blagodati miru, kakor hitro bo dovolila čast našega orožja, življenjski pogoji Mojih držav in njihovih zvestih zaveznikov ter trma naših sovražnikov.«

Hotel je s tem reči, da bo storil vse, da odvrne od svojih narodov nadaljne prelivanje krvi. Besede cesarja Karla so postale včeraj živo dejstvo. Avstrija in z njo zvesto združene države so včeraj svojim nasprotnikom ponudile mir na način, da bi naši nasprotniki morali biti skrajno zakrknjeni, ako bi odbili tako spravo. Avstrija in z njo združene države hočejo v miru živeti s svojimi sosedi, cilj njihovega boja je bila le obramba stare dedščine očetov, ne pohlep po tujih zemljah. Trdne garancije za trdni bodoči mir morajo pozdravljati ravnotako nasprotniki, kot mi. Izključni naj se enkrat za vselej možnost, da bi temne sile skrivoma podrovale blagostanje evropskih narodov.

Roke nasprotnikom niso ponudili premaganci. »Ne dvomimo več o naši končni zmagi«, pravi cesar Karel v svojem oklicu armadi in mornarici. V tem tiči globoka etična vrednost naše izjave. Naše čete so porazile Rumunijo, o kateri so mislili nasprotniki, da bo odločila vojno proti nam, zmagovito prodirajo dalje, Sarraillova ura je bila, ruska sila si razbija glavo ob Karpatih, ob ostalih črtah stoje naše čete, vsak čas pripravljene za maščevalni pohod. Iz naše ponudbe nasprotnikom ne zveni slabost, ampak moška samozavest. Tako more govoriti samo država, ki se zaveda, da je na njeni strani pravica.

In res: vsi njeni narodi žele miru, a samo častnega miru, Avstrijo hočemo tako kot je bila, zanjo so se borili in umirali naši sinovi in njihova kri ne sme biti zaman. Tri leta skoro traja vojna, mir zato ne sme biti samo za par mesecev, ampak narodom Avstrije je treba zagotoviti nemoten gospodarski razvoj. Beseda o »uničenju Avstrije« mora izginiti enkrat za vselej iz koncepta naših nasprotnikov. Pozdravljamo hitro izvršitev obljube cesarja Karla, a zavedamo se tudi, da ne bo njegova krivda in ne krivda naše države, ako se nasprotnik ne bo mogel postaviti na tako visoko stališče miroljubnosti, kot so se postavili plemeniti možje, ki so stavili včeraj priobčeno mirovno izjavo centralnih sil.

Naš slovenski narod je miroljuben, to je vsikdar izpričal, vsikdar je pa tudi izpričal, da postavi svojega moža, ako ga sovražnik izzove. Tekom dve in polletne vojne so sovragi Avstrije spoznali slovensko moč. In te žuljave pesti hrepene po svo-

jem plugu, a samo tedaj, ako imajo jamstvo, da ostane naša domovina nerazdeljena, zvesta hčerka Avstrije: udušen mora biti pohlep sovražnikov Avstrije po našem morju, po naši solnčni Goriški. Sovražniki Avstrije bi hoteli deliti slovenski in hrvatski narod, da bi oslabilo Avstrijo na jugu. Narodnostni princip, katerega so tako radi izobešali naši nasprotniki za svojo reklamo, veže ves naš narod z Avstrijo. Ako bi naši nasprotniki hoteli pravično izvajati ta »narodnostni princip«, vrniti bi nam morali naše beneške Slovence. Debet naš je na njihovi strani.

Mirno čakamo, kaj se zgodi. V vsakem slučaju bomo zvesto vršili svojo dolžnost napram državi in habsburškemu prestolu. Cesar Karel, oboževanec našega naroda, je znanilec samo pravičnega miru. Naš narod bo šel mirno k svojemu kulturnemu delu šele takrat, kadar bo On vtaknil meč v nožnico.

»V viharnem času zasedam častitljivi prestol Mojih prednikov, katerega Mi zapušča Moj presvetli stric v nezmanjšanem sijaju. Vem, da sem eno z Mojimi narodi v neupogljivem sklepu, vovjati boj, dokler ni dosežen mir, ki zavaruje obstoj Moje monarhije in zaJamči trdne temelje za njen nemoten razvoj«, je rekel cesar Karel v svojem manifestu avstrijskim narodom. Te besede so dovoljna garancija tudi našemu narodu. Z nerazdružljivo Avstrijo stojimo vsi za cesarjem Karlom kot en mož, pripravljeni njej v miru posvetiti vse svoje moči, kakor, ako treba, tudi v nadaljnjem pravičnem boju!

Avstrija, Nemčija, Bolgarija in Turčija ponudile svojim nasprotnikom mir.

Uradna izjava iz Dunaja dne 12. dec. Ko je bila leta 1914 Avstro-Ogrska primorana zadržati za meč, se ni za to odločila, da bi hotela napadati ali si kaj pridobiti, ampak je to storila le v bridi samobrambi, da se za bodoče obvaruje za hrbtuh napadov. To je bil namen in cilj monarhije v tekoči vojski. Skupno z zvestimi zavezniki je Avstrija uničila namene sovražnikov. Četverospornost je izgubila mnogo ozemlja, dočim je naš odpor nezlomljiv. Sovražniki nič več ne morejo upati, da bi nas premagali in tudi se jim nikdar ne posreči, da bi nas izstradali. Svojim vojnim ciljem se v tretjem letu vojske niso približali. Brez uspešen in brezkoristen je zato nadaljnji boj za nasprotnike, nasprotno smo mi in naši zavezniški vojaško zasledovali svoj cilj: da smo odbili napad, da smo se ohranili in smo dobili delna jamstva, da nas

v bodoče ne bodo mogli ogroziti na naši eksistenci in mirnem razvoju; od teh naših pridobitev ne bomo ničesar popustili. Nadaljevanje morilne vojske, v kateri se četverospornost ne bi približal svojemu namenu in v kateri bi sovražnik vedno več človeških življenj in blaga uničil, bi bilo le zločin na civilizaciji. Prepričanje in upanje, da bi znalo prodreti ensko prepričanje tudi v nasprotnem taboru, je pripravilo dunajski kabinet, v popolnem soglasju z ž njim zvezanimi državami do misli, da skuša odkrito in lojalno začeti razgovor z nasprotniki iz razloga, da se doseže mir. V ta namen se danes vlade Avstro-Ogrske, Nemčije, Turčije in Bolgarije na dotičnih mestih pooblaščenim zastopnikom, katerim je poverjeno varstvo državljanov sovražnih nam držav, izročile enakoglasno se note, ki razlože, da smo pripravljeni stopiti v mirovna pogajanja z nasprotnikom. Ti zastopniki so naprošeni potom svojih vlad to sporočiti sovražnim nam državam. Istočasno se je to sporočilo sv. očetu, ki je naprošen, naj podpira to delo za mir, in nevtralnim državam. Avstrija in njeni zavezniki so o tem podali vnovič dokaz svoje miroljubnosti. Na nasprotnikih je sedaj, da pred vsem svetom izpričajo svoje nazore. Za nadaljevanje vojske bi bil odgovoren svojim narodom četverospornost.

Tozadevna nota se glasi v slovenskem prevodu:

Najstrašnejša vojna, katero je svet kdaj videl, divja že dve leti in pol. Ta katastrofa, ki jo skupna tisočletna kultura ni mogla odvrniti, zadela je človeštvo v njegovih najdragocenejših pridobitvah, ki so bile ponos Evrope začetkom 20. stoletja ter jih je položila v prah Avstro-Ogrska in njeni zavezniki Nemčija, Bolgarija in Turčija so v tej borbi dokazale nepremagljivo moč, pridobile so nad mnogo močnejšim nasprotnikom mogočnega uspehe. Nepremagljivo stoje njihove črte pred ponovnimi sovražnikovimi napadi. Najnovejši napad na Balkanu smo hitro in zmagoslavno porazili. Zadnji dogodki dokazujejo, da tudi ponovno nadaljevanje vojske ne bo moglo zlomiti njihovega odpora, ampak da je splošni položaj tak, da smemo pričakovati nadaljnjih uspehov. Za obrambo svojega obstoja in svojega narodnega razvoja smo bili prisiljeni poseči po orožju. Tudi slavna dejanja naših armad na tem niso ničesar izpremenili. Vedno smo bili trdnega prepričanja, da naše pravice in upravičene zahteve niso v nasprotju s pravicami drugih narodov. Ni nam na tem, uničiti naše nasprotnike. V zavesti svoje vojaške in gospodarske moči, pripravljeni usiljeni boj, ako treba, do skrajnosti nadaljevati, obenem pa z željo preprečiti nadaljnje prelivanje krvi in napraviti konec strahotam vojne, predlagamo, da se skoro prično mi-

rovna pogajanja. Predloge, ki jih bomo k tem pogajanjem prinesli in ki nameravamo čast, obstoj in svobodo razvoja naših narodov zagotoviti, tvorijo po našem prepričanju sposobno podlago za vpostavo trajnega miru. Ako bi kljub tej ponudbi za mir in spravo boj trajal še dalje, tedaj smo z nami zvezanimi državami pripravljeno voditi boj do konca, odklanjamo pa pred človeštvom in zgodovino slovesno vsako odgovornost za to.

Cesar Karel armadi in mornarici.

Dunaj, 12. dec. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: Cesar je izdal sledeče povelje armadi in mornarici:

Mojim vojakom armade in mornarice!

Milost in božja pomoč, Vaša in naših zvestih zaveznikov hrabrost in vztrajnost sta ustvarili položaj, da ne dvomimo več o naši končni zmagi. V stremljenju, da zopet vrnemo blagore miru narodom, ki so v težkem času možato vzdržali, smo Jaz in Moji vzvišeni zavezniki poizkusili, da dovedemo do častnega miru. Molim k Vsega-mogočnemu, naj spremlja s svojim blagoslovom ta korak. Uverjen sem pa tudi, da se boste s tistim junaštvom ko do sedaj vojskovali dalje, dokler se ne bo sklenil mir ali dokler ne boste sovražnika odločilno premagali.

Na Dunaju, 12. decembra 1916.

Karel.

Mirovna nota svelemu očetu.

Berlin, 12. dec. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: Papežu Benediktu XIV. se je korak cesarske vlade naznanil s sledečo noto poslanika pl. Mühlberga državnemu tajniku Gasparriju.

Naročilo se mi je, da Vaši eminenci pošljem prepis izjave, ki jo je poslala cesarska vlada danes vladam tistih držav, s katerimi se nahaja Nemčija v vojnem stanju in sicer po posredovanju tistih velesil, ki se jim je poverilo varstvo nemških koristi v dotičnih deželah. C. in kr. avstrijska, otomanska in kraljevska bolgarska vlada so izjavile, da so istotako pripravljene na mirovna pogajanja. Razlogi, ki so Nemčijo in njene zaveznice napotili do tega koraka, leže na dlani: Že 2 in pol leta opustošuje vojska evropsko celino. Neizmerne kulturne vrednosti so uničene, velike ploskve prepolne s krvjo; na milijone hrabrih borilcev je padlo v boju, milijoni se vračajo kot hiralci domov, bolečina in žalost sta skoraj v vsaki hiši.

Ne samo vojskujočih, tudi nevtralne narode uničujoče posledice silovitega borjenja težko obremenjujejo. Trgovina in

LISTEK.

Koncert praškega »Češkega kvarteta«

je v soboto 9. t. m. veliko Unionovo dvorano do zadnjega prostora napolnil. Se na dan koncerta se je moralo nekaj vrst sedežev na novo postaviti, ker se je vedno več udeležencev oglašalo. In to kljub temu, da se vojaštvo vsled žalovanja po svojem vrhovnem poveljniku koncerta ni udeležilo. Edini pravi vzrok temu je dejstvo, da sedaj v Ljubljani Slovenci nimamo ničesar, kar bi zadovoljevalo naše želje po umetniškem užitku, dasi se zmisel za resnično, lepo umetnost tudi pri nas vidno poglablja.

Sporod je bil izbran, v njem samem lepa gradacija: kot višek najboljših delov: globoki mislec z Beethovensko naravo, sam s svojim notranjim bogastvom brez ostanka zaposlen, ki zanj široka masa populi ne eksistira: vsa njegova muzika z odlično kretnjo ponavlja: odi profanum vulgus — mar meni popularnost — Dvořák op. 105 — s tisto veliko silo, ki so ji neznane vezi, ki vse konvencionalne meje podirajo: zlasti tretji stavek adagio ma non troppo nas je s svojo veličastno resnobo v dno

duše pretresal. Pa je kljub temu prava slovanska, specialno češka muzika, kar nam nudi, ne da bi vsiljivo šaril z »narodnimi motovili«.

Sredina Smetanova kvartet: »Iz mojega življenja«. Če je Dvořák velik po svoji globokosti, je ljubezni Smetana velik po svoji nenavadno jasni otroško naivni preprostosti, velik po izredno srečnem poduhovljenju značaja češke narodne glasbe. Povsod in v vsem se le ta plat njegovega umetniškega čuvstvovanja jasno kaže. Čeprav vzgojen v simfonično-romantični smeri, kakor jo je inauguriral Beethoven in se je zlasti v Berliozu Lisztu in Wagnerju do največjastnejših sadov razplodila, si je vendar ohranil čisto svojo izrazito osebnost, ki na samosvoj način odkriva nove plasti tujen novejši glasbe.

V pričujočem kvartetu nam prvi stavek razkriva življenja boje, vrvež mladosti, ki pa ne udara čez mejo, ki se umiri in polkno izdani v posesti neporušljivega življenjskega nazora. Drugi stavek: mirno, veselo udano, udobno, brezstrastno uživanje življenjskih dobrin; tretji: resnoba življenja in njega težave, ki jih pa doživel um premaga in se z živahnim delom (četrti stavek) njih morednu vplivu odtegne.

Prva točka je bil Suk op. 11, ki je sam tudi igral II. violino. Radovali smo se krep-

kih čeških ritmov, zlasti mest prvega stavka, ko se marčantna ritmična podlaga iz čela prenese v I. violino oziroma violi. Drugi stavek: Intermezzo je bil kot pestra variacija prvega dela našega »Napreja« oz. gorenjske narodne: Prijatelj, kod si hodil? — Najboljši je bil brez dvoma 3. stavek: Adagio ma non troppo s svojo resnično globokostjo, s svojim dramatičnim življenjem, ki mu je čelst cel s prav dramatično gesto pridodajal svoj pizzicato. Ta stavek nas je ogrel, dočim nas ostali kljub svoji pestrosti vendarle niso do zadnjega zadovoljili; morebiti je temu vzrok pomanjkanje tiste čudovite organske enotnosti, ki smo jo občudovali in jo v toliki meri uživali pri Smetani in Dvořaku. Morebiti pa dela po enkratnem poslušanju nismo doobra razumeli.

O umetnikih-proizvajalcih se more le to reči, da so program izbirno naštudiral: nikjer in nikdar se ustroj ni kar nič omajal, z gotovostjo — kakor smrt — so šli svojo pot. Vsakdo njih je očividno velik mojster. Vendar pa bodi resnici na ljubo povedano, da smo se vselej na poseben način naslajali, kadar je nastopila viola s tistim svojim nedopovedljivo mehkim, pa tako dehtečim gorkim tonom, ki bi ga bili v enaki meri želeli v vseh fazah zlasti tudi I. violini, ki je bila v pianu tako lepo bo-

žajoča, v forte se nam je pa hotelo semtertje zdeti, kakor da je ton odet v neko ostro, jedko žumenje. Morebiti instrument ne prenese več nego le gotovo mero moči, morebiti so pa že od prej razboljeni živci podlegli akustični prevari; odtod morda tudi vtis, kakor da hoče I. violina v afektu semtertje malo pretiravati.

Sicer se je pa jasno čutilo, s kakim umevanjem so umetniki svoj posel vršili, kako se je vsak instrument drugim podrejal in kako so vsi, če treba enemu pomagali, da je prišel do polne veljave, da bi se niti drobne lepote, ki leži v skladbi, ne izgubil, ker je te vrste glasba v prvi vrsti intimnim prostorom namenjena in more v taki dvorani, kakršna je Unionova, svoj intimni značaj le v zelo omejeni meri pokazati. Moti jo velikost prostora, moti to slavnostno razpoloženje, moti preobširni krog poslušalstva zelo motijo — stalna točka na sporedu unionskih koncertov — v ozadju rožljajoči krozniki in pritlikline, da se ne počuti dobro, dobro se zavedajoč, da — namenjena majhnim razmeram — tako velikim v polni meri ne more zadoščati.

Zasluzenega ploska so si mojstri v obilni meri priigrali, skladatelj Suk je bil s frenetičnim aplavzom še posebej odlikovan.

F. K.

kupčija, s trudom v letih miru grajeni, ležita na tleh. Najboljše moči narodov so odtegnjene ustvaritvi koristnih stvari. Evropa, po kateri se je sicer posvečevala razširjenju vere in kulture in rešitvi socialnih vprašanj, mesto znanosti in umetnosti in poštenemu delu, je podobna zdaj vojnemu taboru, v kateri grozi, da bodo pridobitve in delo mnogih let uničene. Nemčija vodi obrambno vojsko proti uničevalnemu delu svojih sovražnikov. Vojskuje se za realno varnost svojih meja, za svobodo svojih narodov, zahteva, da bo druga neovirano in enakopravno z vsemi drugimi državami svobodno v mirni tekmi razvijati svoje dušne in gospodarske moči. Naši sovražniki so vedno bolj odkrito odkrivali svoje osvojevalne načrte, a neomajane stoje slavne armade zaveznikov v obrambi pred mejami svojih domačih deželah; preveča in vodi jih zavest, da se sovražniku ne bo nikdar posrečilo, da bi prebil železen zakop. Čete v boju vedo, da je za njimi ves narod v požrtvovalni ljubezni do domovine, ki je odločen, da do zadnjega brani svoje dušne in gospodarske reči, svojo socialno organizacijo in vsaki palec svoje domače zemlje do skrajnosti. V popolni zavesti moči, a tudi v popolnem umevanju temne bodočnosti Evrope, če bo vojska več časa trajala, popolnoma sočustvujoč za bedo, ki ji ni izraza, in za žalost človeške skupnosti, ponavljajo zato nemška država skupno s svojimi zavezniki v slovesni obliki pripravljenost, ki jo je že pred enim letom izrazil državni kancler, da hoče človeštvu zopet dati mir in vpraša zato svet, če ni mogoče dobiti temeljne sporazumljenja.

Njegova Svetost papež je od prvega dne papeževanja brezštevilnim žrtvam te vojske v bogati meri posvetil svojo skrb. Težke rane je lajšal, usodo tisočev, ki jih je zadela nesreča, je izboljšal. V duhu visokega svojega zvanja je Njegova Svetost ob vsaki priliki vplival na konec krvavega borenja. Cesarja vlada misli, da sme upati na dobrovoljen odmev iniciative pri Njegovi Svetosti in da sme to miroljubno delo računati na dragoceno podporo apostolske stolice.

Cesar Viljem armadi o ponudbi miru.

Monakovo, 12. decembra. (Kor. ur.) Korespondenca Hoffmann poroča: Njegovo Veličanstvo cesar je izdal nemški armadi sledeče dnevno povelje:

Vojaki!

V čuvstvu zmage, ki ste jo priborili s svojo hrabrostjo, sem jaz in vladarji zvestih zveznih držav sovražniku ponudil mir. Če se bo dosegel namen, je postranska stvar. Z božjo pomočjo morate tudi še dalje držati sovražnika in ga poraziti.

Veliki glavni stan, 12. decembra 1916.

Viljem I. R.

Nemški državni zbor.

Kanclerjev govor.

Berlin, 12. decembra. Velikanska napetost, ki jo je nenadni vpoklic državnega zbora povzročil ne le v političnih krogih marveč v vseh slojih prebivalstva, se je zrcalila na zunaj in nudila sliko, kakršne državni zbor še ni videl nikdar. Gosta množica se je od ranih jutranjih ur pehala pred vhodi v državnozborsko poslopje; ljudje so zamaženi poizkušali priti k seji. Hiša, dvorana in galerije so bile natlačene polne tako, da bi se bile lahko podrle. Pri seji so bili v loži diplomatov navzoči zastopniki zveznih in nevtralnih držav, med njimi avstrijski veleposlanik princ Hohenlohe in legacijski svetnik grof Larisch. Začetek seje se je zavlekel radi posvetov strank, kar je splošno napetost, kolikor je bilo mogoče, še pomnožilo. V dvorani so stali poslanci v gručah in so se razgovarjali, voditelji strank so se pa s kanclerjem posvetovali, če bi sledila razprava kanclerjev izjavi. Vse se je v dvorani oddahnilo, ko so prišli voditelji strank in ko je po približno enourni zamudi zvonil zvonec. Ob 2. uri je prišel kancler v dvorano. Predsednik Kämpf je takoj na to otvoril sejo in podelil besedo kanclerju.

Gospodje! V upanju na skorajšnje agodne dogodke na bojnem polju je bil utemeljen vzrok, zakaj ni bil državni zbor za daljši čas odgođen, ampak je bilo prepuščeno predsedniku, naj določi dan bodočega zasedanja. Upanje se je izpolnilo preko mojega pričakovanja. Hočem biti kratek v razgovoru o dejstvih. Ko je poslegla Rumunija v boj, se je mislilo, da bomo primorani mi in naši zavezniki umakniti na vrzodu svoje postojanke. Istotako je bil namen velike ofenzive ob Sommi, prodreti našo zahodno bojno črto, novi italijanski napadi pa so hoteli zlomiti moč Avstrije. Položaj je bil resen. Z božjo pomočjo so vstvarile naše junaške čete položaj, ki nam daje večjo in popolnejšo garancijo, kot kedaj prej. (Živahni dobroklici.)

Zahodna bojna črta stoji. A ne stoji samo, ampak je opremljena z večjimi re-

zervami na ljudeh in materialu kljub ofenzive na Rumunskem. (Dobro.) Proti vsaki možnosti od italijanske strani je vse izborna preskrbljeno. In medtem ko divja ob Sommi in na Krasu bobneči ogenj, je zavzel Hindenburg v genialnem vodstvu brez primere s četami, ki so se kosale v boju in na pohodih z zavezniki in vstvarile, kar je bilo nemogoče mogoče (živahni dobroklici), celo zahodno Vlaško in sovražno glavno mesto. (Viharno pritrdjevanje.)

In Hindenburg ne počiva. Vojaške operacije se nadaljujejo. Istočasno z udarcem meča smo napravili trdnjšo našo gospodarsko pozicijo.

Velike zaloge žita, živil, olja in drugega blaga so padle v naše roke. Prevoz teh stvari je v teku. Kljub vsemu pomanjkanju bi z našimi izhajali, toda sedaj stoji naša gospodarska varnost izven vprašanja.

Velikim dogodkom na suhem se pridružujejo junaštva naših potapljačev. — Strahu lakote, katerega je hotel sovražnik proti nam uporabiti, se ne bomo mogli sedaj samotresti. (Pritrdjevanje.)

Ko se je obrnil po prvem vojnem letu Njegovo Veličanstvo naš cesar v javnem proglasu na ljudstvo, je govoril besede: »Veliki doživljaji nas vodijo k spoštovanju in trdnemu srcu.« Nikdar ni bil naš cesar, naše ljudstvo drugega mnenja. Tudi sedaj ne. Genijalno vodstvo in nezasišani dokazi junaštva so nam vstvarili sedanja dejstva. Tudi notranje izmučenje, s katerim je računal sovražnik, je bilo napačen sklep. Sredi vojne vihrate tam zunaj nam je vstvaril naš državni zbor z zakonom o domovinski pomožni službeni dolžnosti novo obrambo.

Za bojujočo se armado stoji delavno ljudstvo. Titanska sila naroda je uspešna pri skupnem cilju. Ne oblegana trdnjava, kot govorijo naši nasprotniki, ampak eno edino, veliko, dobro urejeno vojno taborišče z neizčrpni sredstvi, to je nemška država, zvesta in trdna v zvezi z junaškimi brati-bojevniki pod avstrijskimi, turškimi in bolgarskimi prapori.

Kljub vsem govorom naših sovražnikov, ki sanjajo včasih o osvobojevalnih načrtih celega sveta, a tuptam bolešne obupne klice po miru izražajo, smo šli mi in gremo še vedno krepko naprej, vedno pripravljeni, braniti in udariti se za naš narodni obstoj in vstvariti gotovo svobodno bodočnost. Vedno pripravljeni ponuditi za to ceno roko k miru. Naša sila nas ne napravlja gluhih glede odgovornosti pred Bogom, pred lastnim ljudstvom, pred človeštvom. (Pritrdjevanje.)

Naše dosedanje izjave o naši volji po miru so naši nasprotniki prezrli. Sedaj smo šli korak naprej. V smislu ustave se je odločil dne 1. avgusta 1914 Njegovo Veličanstvo cesar za najtežji korak, ki ga je mogel sploh Nemec nase prevzeti. Mobilizacijsko povelje, ki nam je bilo usiljeno potom ruske mobilizacije. Med temi dolgimi in težkimi vojnimi leti je vodila cesarja edina misel, kako je mogoče zagotoviti Nemčiji po junaško izvršenem boju zopet mir. Nikdo ne more tega bolje povedati, kakor jaz, ki nosim odgovornost za vse korake vlade.

V globoki npravnstveni in verski zavesti po dolžnosti nasproti ljudstvu in nasproti človeštvu smatra cesar, da je došel sedaj ugoden trenutek za oficijelno mirovno akcijo. Njegovo Veličanstvo cesar se je odločil v popolnem soglasju in skupnosti z visokimi zavezniki, da predlaga sovražnim državam pričetek mirovnih pogajanj, (Viharno odobravanje v celi zbornici.)

Danes jutraj smo izročili za posredovanje zastopnikom onih držav, ki zastopajo naše koristi v sovražnih državah, torej zastopnikom Španske, Združenih ameriških držav in Švice, tozadevno, vsem sovražnim državam namenjeno noto. Isto se izvrši danes na Dunaju, v Sofiji in v Carigradu. Tudi ostale nevtralne države in Njegova svetost papež so obveščeni o naših korakih.

Kancler prečita nato noto (glej včerajšnji »Slovenec«. Op. ur.), ki se sprejme z viharnim odobravanjem in ploskanjem. Nato nadaljuje:

Gospodje! V avgustu 1914 so pričeli naši sovražniki s strašno svetovno vojno. Danes stavimo mi vprašanje človeštva o miru. Kako se bo glasil odgovor naših sovražnikov, počakajmo mirno, in ta mirnost nam daje zunanjo in notranjo moč in čisto vest. (Odobravanje.) Če prevzamejo naši sovražniki svetovno težo milijonov grozot, ki bodo še sledile, nase, potem bo v zadnji koči sleherni nemško srce vnovič splamtelo v sveti jezi proti sovražnikom, ki nočejo napraviti radi svojih uničevalnih in osvobojevalnih namenov strašnemu klanju nikakega konca.

V veliki uri smo napravili težak, velik korak. In ta korak je napojen s krvjo stotisočev naših sinov in bratov, ki so žrtvovali življenje za brambo domovine. Človeška modrost in človeška roka ne morejo v tem strašnem borenju ljudstev. ki

nam je razodelo vse strahote zemškega življenja, toda tudi veličino človeškega poguma in človeške volje, v dosedaj še nepoznani grozi, napraviti konca. Samo Bog bo sodil. Hočemo brez strahu in ponosno iti našo pot, odločeni za boj, pripravljeni za mir. (Viharno odobravanje in ploskanje v zbornici in na tribunah.)

Odmev kanclerjevega govora v zbornici. Berlin, 12. dec. Ko je dovršil državni kancler svoj govor, je dobil dr. Spahn (centrum besedo: Gospod predsednik! Po tem govoru državnega kanclerja predlagam odgođenje državnega zbora s pooblastilom, da določite sami prihodnjo sejo.

Poslanec Basermann (nac. lib.): Po pomembnem govoru državnega kanclerja stojimo pred dalekosežnim dejanjem državne vlade. Moji prijatelji želijo v tej izjavi državnega kanclerja razgovora in sicer ne v dolgih govorih, ampak samo, da podamo izjavo o našem stališču. Važno je glavne in državne akcije, ki je utelešena v tej skupni noti, je za nas take važnosti, da bi tudi mi spregovorili o tem pomembnem koraku svojo besedo. S to željo se ne strinjam s predlogom Spahna in predlagam, naj se nadaljuje seja v svrhu razgovora. O tej izjavi danes zvečer, tli pa jutri jutraj. Prosim, naj se dkloni predlog poslanca Spahna.

Tudi govornik konservativcev Westarp se pridružuje tej izjavi.

Poslanec Lebedour (soc. dem. del. skupina): V imenu mojih prijateljev izjavljam, da se pridružujem kredlogu Basermannovemu (Veselost), če hočete, tudi predlogu Westarpa. Želim, da bo zbornica prišla do pravega pruepričanja in sprejela predlog, ki so ga stavile različne stranke. Mi smatramo razgovor za potreben, ker nam je državna vlada dala obljubo, ko pride čas, da se svobodno lahko razgovorimo o vojnih in mirovnih cihjih. In državni zbor je prvi poklican, da spregovori pred ljudstvom besedo.

Predlog Spahu se sprejme z glasovi centra, napredne stranke in velike večine soc. demokratov.

Predsednik Kaempf: Določil bom od stoje strani dan, uro in dnevni red bodoče seje. Gospodje! V tem velikem historičnem momentu hočem izraziti naziranje zbornice in celega ljudstva z besedo: Državna vlada bo imela za dalekosežno, ljudsko in veliko politiko zastopstvo države edino za seboj. (Pritrdjevanje.) S tem zaključujem sejo.

Ljudstvo je priredilo pred državnozborskim poslopjem državnemu kanclerju viharne ovacije, za hatere se je državni kancler zahvaljeval.

Iz ogrske zbornice.

Budimpešta, 10. dec.

Z velikansko napetostjo so danes pričakovali napovedani govor ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisze. Dvorana in galerija sta prenapolnjeni. Ob 5. uri 10 minut otvori sejo podpredsednik pl. Szasz.

Podpredsednik naznani predvsem, da je cesar dopoldne sprejel predsedstvo poslaniške zbornice. V imenu in po nasvetu zbornice je izrazil globoko boleost in spoštljivo sožalje povodom smrti cesarja Franca Jožefa I. Cesar je sprejel na znanje sožalje zbornice in se zahvalil.

Predsednik podeli nato besedo ministrskemu predsedniku grofu Tiszi. (Čujtel! Čujtel!)

Tiszov govor.

Grof Tisza je prečital predvsem noto o pripravljenosti osrednjih velesil, da se prično mirovna pogajanja.

Zbornica sledi z veliko pozornostjo izvajanjem ministrskega predsednika. Ponovno jih prekine živahno odobravanje.

Ko je Tisza prečital noto, je opozarjal, da v njej izraženo stališče monarhije ni novo. To stališče smo zavzemali ves čas vojske; da, tudi desetletja pred vojsko. Ministrski predsednik dokazuje v daljši zgodovinski razpravi, da je bila zveza med Avstrijo in Nemčijo vedno konservativnega značaja, da se ohrani mir; rusko-francoska zveza je pa zasledovala napadalne smotre, francosko idejo o revanši in hlepenje Rusije po osvojitvah na Balkanu. Zadnja skupina velesil je odgovorna za vojsko, ker jo je izzvala.

Dalje je grof Tisza izvajal: Tak je bil položaj, ko je nasprotni stranki nepričakovano priskočila na pomoč neka velesila, ki se je pajdašila na strani, katere koristi so pravzaprav zahtevale, da bi bila morala podpirati naša miroljubna stremjenja. Bila je to Anglija; njeno neomejeno samoljubje in vladateljnost sta jo prignali v tabor vojnih pristašev. Četudi se niti v Angliji ne more samozavestno trditi, da pomenja mirno trgovsko delo Nemčije rivaliteto, proti kateri je edino sredstvo vojska, so le znali gotovi krogi angleško javnost popolnoma pridobiti za misel vojske. Ker se je pridružila Anglija nasprotnemu taboru, se je razmerje moči premaknilo. Dve velesili sta stali nasproti nam. Stališče Anglije je še bolj Rusijo in Francijo podvnelo: kriza

se je zato tako poostрила, da je že mesec prej, ko je odkrito izbruhnila vojska, ko so pri nas še mnogi računali z mirno poravnano spora, pri naših sovražnikih cela javnost računala, da je vojska neizogibna. Dasi smo delali na mir, smo bili prisiljeni, da smo šli na vojsko. Pričeli smo vojsko brez osvojevalnih hlepenj, ne zato, da morimo in da uničujemo svoje sovražnike, marveč da branimo svoje najvišje življenjske koristi; vsak čas smo bili pripravljeni na mir. Nikdar nismo opustili svoje pripravljenosti za mir. Edino način, s katerim se vojskujejo naši sovražniki proti nam, ni dopustil, da bi bili slovesno izrazili naše miroljubne namene, dokler ne napoči ugoden trenutek.

Danes je napočil ta trenutek. Po veliki ofenzivi naših nasprotnikov, ki se je pričela poleti, od katere so po nekaterih pričetnih uspehih pričakovali z vso gotovostjo končno zmago, so izigrali sovražniki, ko so morali uvideti, da ne morejo ničesar upati, svoj zadnji trumf. Rumunija je morala nastopiti. Danes vemo, da se je velika osredotočena ofenziva po malih uspehih, ki niso v nobenem razmerju z velikanskimi izgubami ljudi in blaga, zrušila. Rumunija je za vselej odpravljena. Uspehi, ki smo jih priborili, nas varujejo pred sumom, češ, da je naša ponudba miru znamenje slabosti. Mi smo zmagovalci; če se morebiti odkloni ponudena roka miru, smo odločeni, da bomo nadaljevali boj dalje do končne zmage. (Živahno pritrdjevanje in trajni eljen-klici.)

Poslanec grof Apponyi (združena str. pristašev iz leta 1848.) izjavi, da ves ogrski narod pozdravlja to akcijo z veseljem. Tudi grof Julij Andrassy, grof Mihael Karolyi in Norak izrazijo svoje veliko veselje glede na ta korak vlade.

Izjava Tisza v regnikolarni komisiji.

Budimpešta, 12. decembra. (K. u.) V regnikolarni komisiji je izjavil ministrski predsednik grof Tisza: Njegovo Veličanstvo cesar me je glede na izpreminjevalne predloge grofa Apponyja pooblastil, da izjavim: Del leta bo Njegovo Veličanstvo bival na Ogrskem. Cesarjevič bo vzgojen v ogrskem duhu.

Iz bolgarskega sobrauja.

Sofija, 12. decembra. (Kor. ur.) Angleška brzojavna agentura poroča: Bolgarska vlada je izročila zastopnikom nevtralnih držav in vlad, ki zastopajo koristi sovražnih vlad, noto, ki je identična noti, kakršno so izročile zvezne velesile. Ministrski predsednik Radoslavov jo je popoldne prečital v prenapolnjeni zbornici. Sprejeta je bila z dolgotrajnim pritrdjevanjem.

Mirovna nota izročena.

Berlin, 12. decembra. (Kor. ur.) Mirovno noto je danes opoldne državni kancler osebno izročil zastopnikom takozvanih varstvenih sil, namreč Španije, Švice in Amerike. Istočasno je državni tajnik dr. Zimmermann sprejel zastopnike nevtralnih držav in jim izročil prepis note.

Turčija izročila mirovno noto.

Carigrad, 11. decembra. (Kor. urad.) Turčija je izročila mirovno noto državam sporazuma opoldne amerškemu veleposlaniku in švicarskemu poslaniku.

Glasovi o miru.

Berlinski glasovi o mirovni pogodbi.

»Berliner Tageblatt« pozdravlja korak zveznih držav, če bi tudi ne zajezil reke krvi, ki se že nad dve leti vali v Evropi. Če sovražne vlade odklonijo predlog, bodo morali narodi, ki trpe, vprašati, če ne zahtevajo brezmiselnosti in brez potrebe novih žrtev od njih. Tako »Berliner Tageblatt« kakor tudi »Vossische Zeitung« opozarjata, da so mirovna pogajanja in pogoji skupno delo vlad v Berlinu, na Dunaju, v Sofiji in v Carigradu. »Tägliche Rundschau« vprašuje, kako se bodo pogajali in pravi, naj se počaka, dokler ne bodo predlogi znani, na kar bo šele mogoče zavzeti stališče.

»Mir se bliža.«

Budimpešta, 12. dec. 8-Uhr-Abendblatt« objavlja na prvem mestu haško brzojavko pod napisom: »Mir se bliža«, ki pravi med drugim: V krogih štirispornumne diplomacije upajo na skorajšnji začetek mirovnih pogajanj. Zagotavlja se, da, čeprav sta se na Angleškem in Ruskem postavila vojna kabineta, vlade računajo s tem, da tudi njih delovanje ne more izboljšati neugodnega vojnega položaja vseh sporazumnih držav. Sodiijo, da bodo vlade štirispornumne v prihodnje dni v primerni obliki sprožile vprašanje, če tudi ne smatrajo, da je prišel čas, ki je ugoden za pričetek razmotrivanj o mirovnih pogajanjih. Štirispornumna diplomacija smatra za gotovo, da sporazumne vlade topot tega vorašanja ne bodo odklonile.

Razgovor s hesenskim velikim vojvodom.

Berlin, 12. dec. »Vossische Ztg.« objavila razgovor ameriškega časnikarja Hale s hesenskim velikim vojvodom Ludovikom, ki je brat carice, svak velikega kneza Sergija, pruskega princa Henrika in angleškega princa Ludovika Batenberškega. Hale pripoveduje: Govorila sva o dalekosežnosti izjave, ki se je baje podala na zborovanju sporazuma in s katero se prijatelji Anglije vežejo, da ne bodo sklenili nikakega posebnega miru. Pripomnil sem, da sem od dveh visokostojecih ruskih osebnosti čul nepobitno dejstvo, da se Rusija ni pridružila tej izjavi, posebno ne v smislu ki veže rusko vladu, da mora vsako posredovalno ponudbo neprijazno sprejeti. Veliki vojvoda je dejal: »Kdo je sklical haško konferenco? Car Nikolaj! Kaj pravi haška konferenca o posredovanju kake nevtralne sile v okoliščinah, kakor so sedaj, § 3, odstavek 3? Izvajanje te pravice se ne sme niti od ene niti od druge bojujoče se stranke nikdar smatrati kot neprijazno dejanje.« Končno je rekel veliki vojvoda: »Bo li oče zatajil delo svojega lastnega ljubljence?«

Anglija naveličana vojske.

London, 12. decembra. (K. u.) »Ex-jany Telegraph Comp.« poroča iz Newyorka 6. decembra: Pacifični angleški poslanec Trevelian je poslal Wilsonu odprto pismo, s katerim ga poziva, naj dela za pošten mir. Angleški narod je morebiti najmanj utrujen vojske. Prišel jo je kot najbogatejši narod in bo najbrže tudi tak ostal. Dokler se ni pričela ofenziva ob Somme, se Angleži povprečno niso zavedali, koliko angleške mladine je izgubljene. A kljub temu so se na Angleškem splošno vojske že naveličali.

Angleški minister Henderson o vojski.

London, 12. dec. (K. u.) Reuter javlja: Minister Henderson je govoril v Claphamu. Rekel je, da mora vsak državljani izpredvideti, da Anglija vojske še ni končala. Če Anglija ne bo premagala sovražnikov, bo bodočnost tako strašna, da ni niti trenutek mogoče misliti na to. Vsakega mora svariti proti nevarnosti, da bi se vojska predčasno končala. Ameriški prijatelji Anglije in drugi nevtralci naj delajo, kar morejo, da ustvarijo tako zvezo narodov, po načelih, da se bodo spori poravnali potom razsodišč. Nočemo miru, dokler se bodo Belgija, Francija in Rumunija nahajale v sedanjem stanju.

Cesar Viljem v Monakovu.

Monakovo, 12. decembra. (K. u.) Cesar Viljem se je ob pol 1. uri popoldne pripeljal v Monakovo. Na kolodvoru ga je kralj Ljudevit najprizrenejše pozdravil. Vlada sta se v odprtem vozu peljala v rezidenco. Ljudje so vladarja viharno pozdravljali. Ob 3. uri 7 minut popoldne se je cesar Viljem zopet odpeljal iz Monakova.

Zakaj je Lloyd George obolel?

Haag, 12. decembra. Po došlih london-skih poročilih se sodi, da je Lloyd George zato »obolel«, da dobi čas glede na današnje Bethmann Hollwegove korake.

Napad na Vlaškem krepko napreduje.

Kljub slabemu vremenu napad na Vlaškem krepko napreduje. Naknadno se še poroča, da so Rumuni na enak način kot pri svojem ponesrečenem sunku proti južnemu krilu Mackensenove fronte severno Bukarešta še enkrat poskusili ustaviti prodiranje. Prodiranju proti Lucianci (ob cesti Bukarešt—Targovište) so se ustavili z ljutim protinapadom. S pomočjo hitro došlih avstrijskih čet je bil sovražnik vržen čez Lucianco.

Tekom zadnjih dni je sovražnik izgubil zopet dve diviziji. Njegovo umikanje v severovzhodni smeri je za čete vedno neugodnejše. Prehod Bolgarov čez Donavo in njih prodiranje čez Calarasi ogroža krilo in hrbet, enako tudi hitro prodiranje južnega krila vojne skupine nadvojvode Jožefa. Z obkoljevalnim napadom proti sovražnemu desnemu krilu so bili Rumuni vrženi iz prostora vzhodno in severovzhodno Braševa v dolino Buzeu-Bazska-Biscamita.

Kje se bodo Rumuni postavili v bran, je še negotovo. Vsekako je pa še prekmalu govoriti o umikanju do črte Seret, kajti mogoče se bo sovražnik z rusko pomočjo skušal držati na črti Buzeu-Calmatiul, če bo pa ta že ogrožena od desnega krila nadvojvode Jožefa, pa na črti Rinnik-Sarat-Braila. Tu je ozemlje vsled malih jezer in višin precej ugodno za obrambo.

Gotovo pa je, da se Rumuni samo z lastnimi četami ne bodo mogli uspešno postaviti v bran. Od 700.000 mož, ki jih je Rumunija mogla poslati v vojsko, je 145 tisoč mož — med njimi 1600 častnikov — ujetih; najmanj toliko jih je pa ubitih, ranjenih in razkropljenih, tako da je Rumunija doslej izgubila okroglo 300.000 svojih najboljših mož. Ostane ji tedaj še 400.000

mož, ki so pa po veliki večini brez vojnih sredstev.

Od 400.000 pušk, ki jih je Rumunija imela, je polovica zaplenjena. Od 800 poljskih topov in 80 težkih topov jih je 422, odnosno 25 v rokah prodirajočih armad. Od 500 strojnih pušk je zaplenjenih 364.

Rumunija meri 137.902 km², od tega je zasedenih 64.000 km², torej skoro polovica. Vojaško posebno važno je zavzetje Bukarešta in Targovišta, ker imata le ti dve mesti arzenale. Za dovoz armad je naravno zelo važno, da so se mogle zasesti velike železniške proge. Od železniškega omrežja 3087 km razpolagajo zmagovite čete že z nad 2000 km. Poleg tega so zaplenile 130 lokomotiv in 4500 železniških voz. Iz tega je jasno, da rumunske čete same ne bodo mogle ustaviti zmagovito prodirajočih zavezniških čet. Popolnoma so odvisne od znatne ruske pomoči. V koliki meri in s kakim uspehom jim bo došla ta pomoč, bo pokazal abližnja bodočnost — če ne bodo naši nasprotniki sprejeli ponudnega jim miru.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. decembra. Uradno:

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Zvezne bojne sile so prodrle do črte Urziceni—Mizil na Vlaškem. Vsaki dan privedejo več tisoč ujetnikov.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Ruski napadi v mejnem ozemlju zahodno in severozahodno Očne tud ičveraj niso ponehali. Sovražnika smo povsod odbili, kraji uspeh, ki ga je bil priporil predvčerajšnjim, smo s protisunkom vzravnali. Na višini prelaza Valeputna in severozahodno od tam je danes zgodaj zjutraj izredno besno napadel. Napadu množic brez priprave s topovi ob 1. uri zjutraj sta sledila ob 3. in ob 4. zjutraj naskoka, ki ju je bil uvedel močan ogenj s topovi. Ruska krdela so se vsled pozornosti naše pehote in izvrstnega učinkovanja topništva zrušila pred našimi ovirami in so bežala v svojo izhodno postojanko nazaj.

Tudi pri Ludovi in pri Smotrecu več močnih navadov ni uspelo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 12. decembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Posrečena podjetja patrol ob Stohodu so povzročila, da smo dobili po ujetnikih važna obvestila o razdelitvi ruskih sil.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Nemške in avstrijske sile so ponoči popolnoma odbile ponovljene močne napade v gozdih Karpatih, ob Smotrecu in pri Babi Ludovi kakor tudi v odseku Meticanesci. Tudi na obeh straneh doline Trotusul so Rusi nekatere višinske postojanke silno naskakovali. Nemški lovci so od nekega poizvedovalnega pohoda severno Ludove privedli 10 ujetnikov in 3 strojne puške. Severno Suite smo pregnali Ruse z neke višine, ki jim je bila nedavno ostala.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

V bojih smo napredovali na celi bojni črti. Urziceni—Mizil je naš. Bojna skupina, posebno deveta armada, je vzel zadnje dni Rumunom nad 10.000 ujetnikov, več topov in veliko bojnega orožja.

Berlin, 12. decembra zvečer. Veliki glavni stan:

Na Vlaškem zmagovito napredovanje proti Rumunom in Rusom.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 12. decembra. Uradno:

Na vzhodnem Vlaškem so zvezne čete nadaljevale zasledovanje.

Rusko uradno poročilo.

10. decembra. Zahodno bojišče: Pri Dornavatri so morale naše čete premegeti trdovraten odpor sovražnika. V dolinah Trotus, Sulta in Crebanos prodiramo dalje.

Rumunsko bojišče: Ob cesti Ploesti—Buzen so pričeli Rumuni z ofenzivo in so vrgli sovražnika čez reko Cricov nazaj.

Nova ruska armada proti Falkenhaynu?

Amsterdam, 12. decembra. Petrogradski dopisnik »Westminster Gazette« poroča baje iz dobro poučenega vira, da je veliko svežih ruskih armadnih zborov poslanih v Kišinev, kjer se bo sestavila čisto nova armada, ki bo nastopila proti armadi generala Falkenhayna. Ni še gotovo, kdo da bo poveljeval tej novi armadi, vendar se pa kljub vsemu zanikanju trdi, da bo veliki knez Nikolaj Nikolajevič prevzel vrhovno poveljstvo nad to novo balkansko armado.

Usoda Vlaškega odločena.

»Avanti« piše: Bukarešt je zelo hitro padel, če pomislimo, da ga je 1000 topov branilo, kakor so kričali. Usoda Vlaškega je zapečatena. Francoski listi zahtevajo glavo rumunskega vojnega vodstva zaradi napada na Erdeljsko.

120 km severno vzhodno Bukarešta.

Geni, 12. decembra. »Journal« poroča iz Jassyja: Rusko rumunske čete se bodo pričele zopet braniti 120 km severno-vzhodno Bukarešta. Tam bodo postavili desno krilo rumunske armade, levo krilo bodo razvrstili od Galaca do izliva Donave.

Predealskemu prelazu sledi prelaz Buzeu.

Sofija, 12. decembra. Frontalni napadi zveznih čet so dvignili Rumune iz sedla v Predealskem prelazu. Ista usoda grozi zdaj rumunski armadi pri prelazu Buzeu. Levo krilo napadajočih zveznih armad se bliža temu mestu in so ga njegove prednje straže že dosegle. Na celi bojni črti ob Donavi prodira naša armada. Čete zadevajo le na zadnje oddelke, katerih odporna moč je že zlomljena.

Brailo prazni.

Curich, 12. decembra. Švicarski listi poročajo iz Milana, da so Rumuni vsled sovražnega prehoda čez Dunavo pri Črni vodi pričeli prazniti Brailo. (Braila leži južno od izliva Sereta na levem bregu Donave.)

Angleži o padcu Bukarešta.

London, 12. dec. (K. u.) »Daily News« izvajajo: Ne prikrivajmo, da je padec Bukarešta važen dogodek, cele stvari sporazuma in je naš ugled težko udarjen.

Na progi Temešvar—Orsova

so zopet uvedli redni železniški promet.

Odesa — vojno ozemlje.

Basel, 12. decembra. »Novo Vreme« poroča, da je proglašena Odesa za vojno ozemlje. Razsvetljava so zelo omejili.

Porazi sporazuma v Macedoniji.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 12. decembra. Veliki glavni stan:

Čete sporazuma, posebno Srbi, vsaki dan besno naskakujejo nemško-bolgarske postojanke na obeh bregovih Črne. Včeraj so bili zopet težko in krvavo poraženi.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 12. decembra. Uradno:

V ovinku Črne se je izjalovil po besni pripravi s topovi opoldne poizkušeni sovražni napad na črto Paralovo-Makovo. Izgube sovražnika so bile velike.

Na bojni črti Egejskega morja so sovražne ladje brez uspeha obstreljevale pristanišča v Kavalskem zalivu pri Makri.

Protinapadi v Macedoniji.

Curich, 12. decembra. »Tagesanzeiger« javlja: Posledice, ker postajajo na rumunskem pozorišču čete proste, se že kažejo v Macedoniji, kjer izvajajo Nemci in Bolgari vedno močnejše protinapade. Francosko in italijansko časopisje že zdaj usoda Sarraillove armade zelo skrbi.

Boj se.

Lužano, 12. decembra. »Secolo« poroča iz Pariza: V Petrogradu se boje, da se bo Hindenburg sedaj obrnil proti Sarrailu. Mnogi so pa mnenja, da osrednje sile pripravljajo sedaj velikopotezno ofenzivo proti Rigi in Petrogradu.

»Ruski Invalid« piše, da se nikakor ne sme pustiti, da bi se čete osrednjih sil vgnjezdile v Rumuniji, marveč da se jih mora za vsako ceno pregnati iz dežele.

Grška napove vojsko ententi.

Ženeva, 12. dec. »Petit Journal« poroča iz Soluna: Kralj Konstantin se pridno pripravlja na vojsko. Pričakujejo, da bo prihodnji teden Grška napovedala vojsko ententi. Mobilizacija zelo hitro napreduje.

Splošna mobilizacija na Grškem.

Curich, 12. dec. Včeraj ob 3. uri popoldne je objavila švicarska brzojavna agencija iz Aten, da je kralj Konstantin mobiliziral svojo armado in svojo mornarico.

V Atenah.

Lužano, 12. decembra. Priprave Grške so po pariških poročilih vedno nevarnejše. Vsak trenutek pričakujejo odhoda poslaničkov sporazuma. Atenski listi vprašajo, kaj še iščejo taki diplomati na Grškem, ki niso prijatelji dežele. Venizelovec še vedno zapirajo. Podaniki sporazuma so že malone vsi odpotovali.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 12. decembra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Na bojišču ob Somme se je mimogrede topovski boj, ki je bil od konca novembra slabšeji, povišal.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Na vzhodnem bregu Moze in blizu Mozle močan ogenj topov in min; pehote ni nastopala.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Angleška spodnja zbornica.

London, 12. decembra. (K. u.) Spodnja zbornica, ki se je danes zopet zbrala, je glasovala za to, da se odgodi obsežna izjava o vladnem načrtu in razprava do prihodnjega tedna, ker sta bila Lloyd Georges in Asquith vsled bolezni odsotna.

Vojska z Italijo.**Italijansko uradno poročilo.**

11. decembra. Na tridentinski bojni črti je trajno slabo vreme tudi včeraj omejevalo delovanje obeh artiljerij. Na Krasu je v noči od 9. do 10. t. m. sovražni oddelek napadel neko našo utrdbo v odseku Hudi log, bil je hitro odbit. Tekom včerajšnjega dne je sovražna artiljerija hujše delovala proti naši črti od višine 144 do morja. Ponoči so poskušali sovražni oddelki razne akcije proti višinam južnega dela točke 208 in proti točki 144, medtem ko se drugi oddelki napadli naše obrambne črte ob Adriji. Bili so z občutnimi izgubami odbiti in so pustili nekaj ujetnikov v naših rokah.

Cadorna odstopi?

»Tägliche Rundschau« javlja iz Lugana, da se trdi, da bo moral Cadorna najbrže odstopiti.

Laški vojni hujskači v zadregi.

»Corriere della Sera« žalostno poroča, da se dela na to, da bi strmoglavili Bissolattija in Sonnina in sklenili z Italijo nečasten mir.

Italija dolžnica Anglije.

Lužano, 12. decembra. Italija dolguje zdaj Angliji nad 2 in pol milijarde. Zaradi napadov socialistov je sicer stališče sedanje italijanske vlade zmajano, a odstopila najbrže ne bo, ker posebno Sonnina Anglija drži.

Dnevne novice.

+ Skupni ministrski posvet se vrš danes na Dunaju, kamor je došel tudi ogrski ministrski predsednik grof Tisza.

+ Novi častni doktorji tehnike, Dunaj, 12. dec. (Kor. ur.) Listi poročajo: Rajni cesar Franc Jožef I. je z Najvišjim sklepom 13. novembra t. l. najmlajšemu pritril sklepu profesorskega kolegija dunajske tehnike, ki je podelil častne doktorate tehnike maršalu Francu baronu Conradu, vojnemu ministru generalnemu polkovniku baronu pl. Krobatinu, velikemu admiralu Antonu Hausu in sekčnemu načelniku vojnega ministrstva Leopoldu Schleyerju pl. Pontemalgheru. Diplome se bodo pozneje slovesno izročile.

P. Eirem Turk umrl. Dne 9. decembra t. l. je umrl v Samoboru franciškan P. Eirem Turk. Pogreb je bil včeraj v ponedeljek dne 11. t. m. Rajni je bil znan po Kranjskem, Goriškem kot ljudski misijonar. Po Hrvaškem, Slavoniji, Dalmaciji je imel pogostoma duhovne vaje za duhovnike in po raznih samostanih za redovnike in redovnice. Hrvaško slovanska franciškanska provincija sv. Cirila in Metoda je izgubila z njim pa tudi svojega izbornega liturgista. Naj počiva v miru blaga duša!

— Učiteljske izpremembe. Namesto obolele učiteljice Helene Franke bo suplirala na ljudski šoli v Brezjah abs. učit. kand. Franciška Baraga; na šestrazrednici na Viču bo supliral nadučitelj Matija Lavrenčič iz Št. Petra pri Gorici; na zasebni nemški ljudski šoli v Spodnji Šiški so nastavljene kot pomožne učiteljice Marg. Ranzinger, Marija Achtschin in Ida Reitz.

— Javno žalovanje po pokojnem cesarju traja do vključno 16. t. m. Dotlej je službeno in izvenslužbeno sviranje vojaške godbe prepovedano; samo kadar se izkaže čast, sme godba svirati cesarsko pesem, kakor je dovoljeno ob takih prilikah tudi bobnati in trobiti. Straže nastopajo tiho. Gledišč in zabavišč častniki in vojaški uradniki (njim enaki) do 17. decembra ne smejo obiskovati. Z nedeljo, 17. decembra, pa nastopijo zopet normalne razmere.

— Dolenjsko vinogradništvo. Prostor, kamor smo včeraj uvrstili članek »Zaradi visokih vinskih cen« je bil pobeljen.

— Rektorat dunajske univerze poziva na prijavo naslovov vseh sedanjih in bivših slušateljev dunajske univerze, ki se nahajajo v vojnem ujetništvu, da jim isti lahko razpošlje božična darila. Zato nujno prosimo, da blagovolji vsak, ki mu je tozadevno kaj znanega, nemudoma javiti na naslov Slov. kat. akad. tehn. društvo »Danica« na Dunaju VIII. Schmidgasse 4/12.

Padel je na tirolskem bojišču podsetnik in častniški sluga Anton Jug v 20. letu starosti iz občine Čiglinj (njivarski) županstvo Volče. Bil je celih 15 mesecev v strelnih jarkih. Ranjen v glavo je v osmih dnevih umrl v bolnišnici v Briksnu.

Z veliko častno diplomu je bila odlikovana gospa Franja Drakulič-Zabovnik, poštarica pri D. M. v Polju za izvanredne zasluge, koje si je stekla v prid vojnemu botrinstvu.

Umrl je enoletni prostovoljec in učiteljčnik Milan Soršak, sin revidenta južne železnice v Mariboru g. Ferdinanda Soršaka.

V daljni deželi, v vročem Turkestanu je legel k večnemu počitku posestnik I. Grum, doma iz Zaloge h. št. 9, pošta D. M. v Polju pri Ljubljani. Tako so vsaj sporočili njegovi prijatelji-vojni ujetniki ženi Grumovi. Rajni je menda le malo časa bolehal, kakaj meseca maja je bil še čil in zdrav, kakor je sporočil svoji ženi.

Smrten padec. 78letni posestnik Andrej Pozega iz Vel. Otoka pri Postojni je te dni, ko je šel od sv. maše, izpodrnil in padel v Črni potok. Dobil je smrtne no tranje poškodbe ter je v pol ure umrl.

Žile si je prerezal v Rimskih toplicah restavratel celovške kolodvorske restavracije Jurij Zobel. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

Na legarju je doslej obolelo na Reki 158 oseb.

Enotna oprema čet. Da se olajša oskrbovanje čet z obleko, se je zaenkrat začasno uvedla enaka obleka za vse čete in oddelke. In sicer sestoji nova enotna uniforma iz bluze s položenim ovratnikom, kratkih hlač (do kolen) in plašča, kakoršnega je imela doslej jezdeča artiljerija. Radi razlikovanja se uvedejo znaki, in sicer črke, številke in kombinirana znamenja.

Rockefeller umrl. »Times« poroča: Znani ameriški bogataš in predsednik »Standard Oil Company« Rockefeller je danes umrl.

Spominjajmo se vdov in sirot kranjskih junakov.

Podpisani odbor je lansko leto razdelil med 2119 prijavljenih vdov in sirot v vojski padlih ali vsled vojske umrlih kranjskih junakov kot božično darilo 31.740 K. Podobno akcijo namerava odbor za vojne vdove in sirote izpeljati tudi letos. Število vdov in sirot se je med tem žalibog še izdatno pomnožilo. Sila je veliko hujša. Neznosno draginjo občutijo v prvi vrsti družine, ki so izgubile svojo glavno oporo. Preskrbimo tudi letos za sveti božični čas tem najbolj pomilovanja vrednim žarek tolažbe in veselja! Olajšajmo jim po možnosti njihovo gorje! Ker je letos pomanjkanje obuval zelo občutno in je po deželi zlasti sirot in vdov še mnogo, ki nimajo za zimo neobhodno potrebne obuvala, je sklenil odbor letos po možnosti, v kolikor se bo to z ozirom na izredne razmere moglo izvršiti — preskrbeti za božič vdovam in sirotam potrebno obutev, sicer pa kako drugo primerno božično darilo. Za to se bo potrebovalo izdatnih denarnih sredstev! Obračamo se do vseh dobrotnih src s prošnjo za denarne prispevke. Sila je velika! Vsak, tudi najmanjši dar bo hvaležno sprejet. Srčna radost obdarovanih

otrok, tolažba premnogih od žalosti potrtih mater in zavest, da je storil nekaj dobrega in plemenitega, bo obilno plačilo vsakemu darovalcu. Darove sprejema deželna blagajnica (deželni dvorec).

Kot lani se bodo tudi letos objavili darovi po vseh ljubljanskih dnevnikih. Nabiranje darov v ta namen je dovolilo predsedstvo c. kr. deželne vlade v Ljubljani z odlokom z dne 10. decembra 1916, št. 7745/Mob. z omejitvijo, da nabiranje v nabiralnico ni dovoljeno in da je dovoljenje veljavno za kronovino Kranjsko do 31. decembra 1916.

Odbor za vojne sirote v Ljubljani.

Dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar vojvodine Kranjske, kot predsednik. Dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski. Dr. Jos. Gruđen, kanonik ljublj. stolnega kapitlja. Dr. Ferdinand Eger, dež. poslanec, kot podpredsednik. Ernest baron Schönberger, deželni svetnik, kot zastopnik c. kr. dež. predsedstva. Ignacij Nadrah, kanonik ljublj. stolnega kapitlja, kot zastopnik kn. šk. ordinarijata.

poroč. Haas 5 K, nadzdravnik dr. Fock-schauer 1 K, poročnik Luckmann 6 K, poročnik dr. Raczynski 2 K, poročnik Hainisch 5 K, poročnik pl. Gressl 5 K, poročnik Tamale 5 K, poročnik Sueti 5 K, poročnik Köhler 5 K, poročnik Flach 5 K, poročnik Kraus 5 K, poročnik Schimeczek 5 K, poročnik-računovodja Henzl 5 K, poročnik, proviant, čast. Hamlich 5 K, živinozdravnik Škofič 5 K, živinozdravnik-medicinec Lampar 5 K, trije neimenovani 8 K. Skupaj 141 K. — Med drugim piše še sledeče: Prosim da razdelite denar po možnosti med izgnance prej navedenih vasi. Častniki, ki se nahajajo s početka vojske na bojišču in ki so imeli priliko priti v dotiko z raznovrstnimi ljudmi, trdijo, da niso bili nikjer tako gostoljubno postreženi in sprejeti, kot pri našem ljudstvu na Krasu. In to so skoro vsi tujega rodu. Dne 1. decembra 1916. France Gorkič, c. kr. nadporočnik, L. I. Kn. R. 22. — Ni dovolj, da jim branijo njih domovino pred zemeljskim sovražnikom, ampak jih še, spominjajoč se na njih gostoljubnost s tako znatnimi vsotami podpirajo na trnjevem potu begunskega življenja. Zagotavljamo Vas, hkrati branitelje Goriškega raja, da se Vas bodo Vaši nekdanji gostitelji še takrat hvaležno spominjali, ko se vrnejo s palmo miru na svojo kamenito, a nadvse ljubljeno domačo grudo in ob bregove bistre Soče. »Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani«.

V posnemanje. V spomin pokojnega g. Jožefa Mahnič iz Grahovega brda pri Sežani je za korist goriškim beguncem nabral g. župan Franc Štolfa v Sežani med družbo županov, podžupanov in drugih 60 K in poslal Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani. Blagim darovalcem kličemo: Bog plati!

Milosrdni dar. Kranjska hranilnica v Ljubljani je velikodušno naklonila »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani« znesek 500 K v podporo nesrečnim goriškim beguncem. Za ta mili dar položen na oltar goriškim beguncem se omenjena posredovalnica slavnj Kranjski hranilnici najtopleje zahvaljuje.

Umrla je v Trstu gospa Marija Mikelič, stara 31 let.

Ljubljanske novice.

Ij Odbor društva hišnih posestnikov v Ljubljani vabi tem potom svoje člane in vse druge hišne posestnike ljubljanske, da kolikor mogoče izdatno podpisujejo 5. avstrijsko vojno posojilo. Za nadaljevanje in zmagonosno konec vojske rabi država denar in uspeh sedanjega vojnega posojila

naj našim mnogoštevilnim sovražnikom dokaže, da nas in naših zaveznikov tudi financijelno ne zamorejo premagati. Sovražnik naj uvidi, da imamo denarna sredstva za zmago doma in nam jih ni treba iskati po tujih državah, kakor mora to storiti pod težkimi pogoji celo bogata Angleška. Sveta dolžnost nas vsakega posameznika veže, da pripomore do najugodnejšega uspeha vojnega posojila. Kakor so hišni posestniki vedno do sedaj zvesto prenašali njim naložena razna državna bremena, tako tudi sedaj nihče ne sme zaostati in po svoji moči pomagati, da se podpiše najvišja svota 5. vojnega posojila. Pomislimo hišni posestniki, da bi država lahko pri nas dobila denarna sredstva na drug način, ki bi bil za nas veliko trši in manj ugoden. Vsi želimo skoro konec groznega prelivanja krvi, a to smemo upati samo, če končno zmagamo, kar zopet zavisi od potrebnih denarnih sredstev. Ne smemo pa posebno ljubljanski hišni posestniki prezreti, da je napadel zavrtno našo državo naš neposredni sosedi in prejšnji zaveznik, in le našim hrabrim braniteljem se moramo zahvaliti, da se niso uresničile laške želje, in da nam niso mogle razušiti naših nam nad vse ljubih domov. Po preteku poldrugega leta vojske z Italijani smo ljubljanski gospodari varnejši v svojih domaćih hišnih posestniki ljubljanski! Odzvajmo se klicu našega prelubega vojskovodja in branitelja naše ožje domovine, generalobersta pl. Boro-viča, ki nam pravi: »Podpisani milijoni so dobljena bitka.« Pogoji vojnega posojila so vsekemu znani, in tako ugodni, da zamore vsak hišni posestnik brez gotovine in brez stroškov podpisati precejšnjo svoto posojila. Vsako nadaljnj posojilo prejmete pri vsakem kreditnem zavodu ljubljanskem ali pa v društveni pisarni.

Ij Odlikovanje. Njega c. in kr. Visokost gospo. nadvojvoda Franc Salvator je v znak posebnega neumornega delovanja pri oskrbi tukajšnjih ranjencev, prostovoljni strežnici v Ljubljani gospej Mariji Poglačnik, soprogi višjesodnega oficijala, podelil srebrno častno svetinjo Rdečega križa z vojno dekoracijo.

Ij Nakazilo moke trgovcem. Trgovcem se bo nakazala moka v soboto dne 16. decembra ob 9. uri zjutraj v mestni posvetovalnici. Zajedno se naprošajo, da takoj naznanijo ravno tam, koliko je preostalo moke iz zadnje prodaje. Prodaja moke strankam se objavi pravočasno.

Ij Iz inseratnega dela uradnega lista. Zadnje čase opažamo večkrat v uradni »Laibacher Zeitung« dvoumne in nedvoumne inserate, ki so popolnoma v nasprotju z načeli o pravosti. Naravnost v obraz bje pa sledeči inserat v »Laibacher Zeitung« z dne 11. t. m., ki se dobesedno glasi: »Zwei fiesche junge Damen, gesund und stark, suchen als Offiziersdiener Posten an oder hinter der Front. Anträge unter »Mizzi« post restante.« Kje so našla o pravosti? Ni treba komentarja.

Ij Nakaznice za mleko. Preskrbovalnica za mleko je skušala v naglici odpomoči pomanjkanju mleka v rodbinah, kjer imajo dojenčke ali težko bolne. Zadnje dni pa je dovoz mleka tako padel, da niti že izdana nakazila niso več z mlekom krita. Vsled tega je mestna preskrbovalnica z današnjim dnem popolnoma ustavila izdajanje izkaznic za mleko, ker ljudem s samim papirjem ni ničesar pomagano. Ko dobi »Posredovalnica za mleko« od c. kr. deželne vlade revizično pravico za mleko in ko se ji posreči dobiti na ta način pridobljeno mleko v Ljubljano, se bodo nakaznice zopet oddajale. Tudi onih 500 strank, ki so se za mleko priglasile zadnje dni, mora potrpeti, da dobi nakaznice šele pozneje. Žalostno je, da v Ljubljani ni mogoče pomoči niti ljudem, ki brez mleka živeti ne morejo, dočim se vozi mimo nas vsak dan na stotine litrov mleka v reške in tržaške — kavarne.

Ij Pogreša se Ivan Maluša, kakor je vojaška oblast obvestila njegove ljudi, nahajajoče se v Ljubljani.

Ij Iz ruskega vojnega ujetništva se je oglasil ljubljancin Miroslav Kren in pa Ljudevit Pilc z Viča pri Ljubljani.

Ij Obrtno gibanje meseca novembra 1916 v Ljubljani. Minuli mesec je priglasilo pri mestnem magistratu 12, oglasilo pa 14 strank različne svoje obrti.

Ij Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka. Vnovič se naroči, naj se takoj store vsi potrebni koraki, da na kolodvorih konfiscirane stvari dobi mestna aprovizacija. Člani odseka so se pritoževali, da se še ničesar ni ukrenilo, da bi se izvoz iz Ljubljane nadziral. — Moke za kuho dobe trgovci koncem prihodnjega tedna toliko, da se bo razdeljevalo po pol kile bele moke na karto. Naroči se, da naj občina nastopi za to, da dobi Ljubljana toliko količino moke, kolikor jo pride na osebo v Gradcu in na Dunaju. — Občina je dobila zopet 14 vagonov krompirja, ki se je te dni prodajal. Uredi se nekaj novih prodajal za podrobno prodajo. Krompirja je dovolj in se bo prodajal tudi po 10 kg. — Oglasilo se je okoli 60 strank, ki žele, naj jim občina preskrbi prešiče. Ta akcija se bo nadaljevala. Odobri se, da mesarji ne

smejo špeha prodajati s kožo, na klavnici po magistratni uradnik od 9.—11. ure dopoldne in od 4.—6. ure zvečer nadzoroval tehtanje špeha. Izid bo zapisan. Mesar bo smel prodajati na karte po pol kg špeha in se bo moral izkazati z njimi. Tako bo mogoča kontrola nad prodanim in neprodanim špehom. Mesarji morajo imeti vidno napisane prave maksimalne cene, kdor bi špeh prodajal dražje, bo kaznovan, ako se ga naznani. Obč. svetnik Lilleg je naznanil mesarja Zajca, da je prodajal špeh preko maksimalnih cen. Obsodba: 50 K. Mestna občina bo od mesarjev za nižje sloje prevzela nekaj masti. Proti temu se je poudarjalo, da naj občina to preskrbi raje v lastni režiji. Zupan: Mestna občina ni za to, da bi s svojimi sredstvi za vse skrbela, skrb za to bi morala imeti država. Kristan bo poizkusil z 20 prešiči in če bo njegov izid ugoden, bo poročal občini. Sami pa tega ne moremo poskusiti. Poudarjalo se je na to, da bi bilo revnejšim slojem že znatno pomagano, če bi se občini posrečila kaka kalkulacija, po kateri bi mogla revnejšim slojem prodajati špeh pod maksimalno ceno. — Prečita se poročilo urada o pritožbah. Nekaj slučajev se zopet odda drž. pravdnistvu. Na anonimne ovadbe se ne bo oziralo. — Predsednik dr. Triller poroča, da je zopet prišla želja, naj bi odsek pomnožil se z nekaterimi konsumentmi. Vršilo se je glasovanje o tem, naj bi bili poklicani v odsek štirje delavci. Predlog je bil odklonjen. Za sta glasovala zastopnika S. L. S. in socialdemokratski zastopnik. — Predsednik aprovizacijskega odseka dr. Triller je naznanil, da mu je dež. glavar dr. Šusteršič obljubil, da bo pri predsedniku preskrbovalnega urada Kocksteinnu posredoval v korist aprovizacije mestne občine.

Ij Gostilničarjem, kavarnarjem in drugim v znanje! C. kr. deželna vlada za Kranjsko je prepovedala z razpisom z dne 7. decembra 1916, št. 35.132, na podstavi § 7 ministrske naredbe z dne 11. septembra 1916, št. 300 drž. zak., vsem kavarnam in sploh gostilniškim in krčmarskim obratom v območju deželnega stolnega mesta Ljubljane — izvzemši edinole izkuhe — dajanje mleka (naravnega, kondenziranega ali suhega) gostom, ter uporabo mleka za izdelavo pijač in dajanje takih pijač gostom v času od 12. ure ponoči do 5. ure zjutraj, nadalje od 10. ure dopoldne do 8. ure zvečer in od 10. ure zvečer do 12. ure ponoči. Dajanje mleka gostom, uporaba mleka za izdelovanje pijač in dajanje takih pijač gostom dovoljeno je torej le v času od 5. ure zjutraj do 10. ure dopoldne in od 8. ure do 10. ure zvečer. Ta odredba je stopila z 11. decembrom 1916 v veljavo in sicer zajedno z določilom § 2 ministrske naredbe z dne 24. novembra 1916, št. 394 drž. zak., glasom katere je gostilniškim in krčmarskim obratom dovoljeno prodajati kuhano kavo, bodisi samo ali mešano v lokalu in čez ulico le v istem času t. j. od 5. ure zjutraj do 10. ure dopoldne in od 8. ure do 10. ure zvečer, nakar se posebno oopzarja. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

Ij Umrlí so: Marija Vrglez, gosačeva žena, 82 let. — Amalija Pavlin, zasebnica, 49 let. — Josip Cinkole, sirota, 5 let. — Uršula Žitnik, kajzarjeva hči, hiralka, 27 let. — Leopold Štrukelj, delavčev sin, 3 dni. — Ivan Zalaznik, kamnoseški pomočnik, 52 let. — Franciška Škoda, gospodinja, 55 let. — Marjan Stojkovič, delavčev sin, 28 mesecev. — Marija Klinar, žena gostilničarja in posestnika, 29 let. — Fran Slabina, sin tobačnega delavca, 4 tedne. — Marija Režek, vdova železniškega čuvaja, 74 let. — Marija Černilka, gostija, 86 let. — Engelbert Leban, domobranski pešec. — Anton Nadeniczek, deželni inženir v p., 88 let.

Ij Obsojen je bil kantiner tukajšnje topničarske vojašnice Krištof na pet let težke ječe radi krvosramnosti.

Ij Kurj tat na varnem. Eno minulih noči je zasačil užitniški paznik moškega, ki je hotel utihotapiti v mesto 4 kokoši in petelina. Paznik mu je živali odvzel in naznanil stvar policiji. Naslednji dan se je zgledal na policiji dotični možki in zahteval živali. Tedaj si ga je pa policija bližje ogledala in dognala v njem nevarnega kurjega tatu. Mož je kradel v Savljah in Zg. Šiški; v njegovem stanovanju so našli tudi več ukradenega usnja.

Ij Našla se je damska ura. Dobi se pri Mariji Zamljen v tobačni tovarni.

Pogrešane družine s Primorskega.

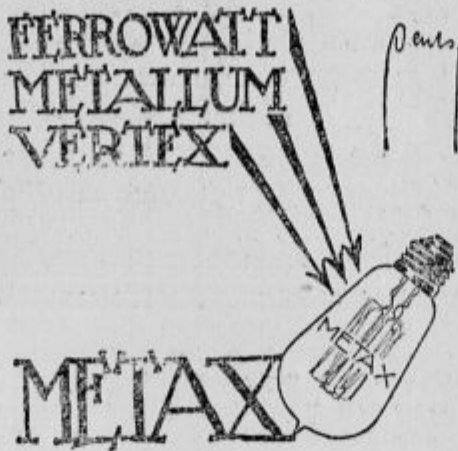
Če bi kdo vedel za naslov visokor. gosp. Fr. grofa Strassoldo, prej bivajočega v Ronki pri Gorici, naj blagovoli sporočiti to na naslov: Josip Lupin, uradnik, Hermand-Papirgyar, Nord Ungarn. — Išče se družina Semole iz Prvačine 216 pri Gorici. Naslov naj se sporoči Alojziju Semole, k. u. k. Heeresbahn, Betriebs-Abt. XI, 1. stotn., vojna pošta 5. III. — Kdo ve, kje se sedaj nahaja goriški sodnik dr. Anton Bonne. Obvestila prosi Mimi Titar, soproga štabnega narednika, Poljska cesta št. 54, Ljubljana. — Anton Zelenšek, tukaj v bolnišnici št. 461, želi poizvedeti o njegovi družini, ki je bivala v Ločniku do trbuha italijanske vojske. Prosim, kdor ve kaj o njej, naj blagovoli sporočiti na sledeči naslov: Anton Zelenšek, Kaiser-

Jubiläums-Spital, Kriegs-Pav., Zim. 33, Wien XIII. Bz. — Gorjane Terezija išče svoji dve hčeri Amalijo in Jožefo. 8. avgusta sta odšli iz Gorice, od takrat ni nobenega glasu več. Kdor kaj ve, naj naznači g. Ter. Gorjanc, Male Loke 1, pošta Domžale. — Alojzij Križman išče svoje starše Janeza Križman in Marijo Križman, doma iz Deskel št. 154. Kdo kaj ve za nje, se prosi, da sporoči na naslov Alojzij Križman, k. u. k. Hochgebirgs-Kp. 25, sedaj na bojišču. — Išče se Anton Škarabot iz Šempasa št. 121. Pojasnila prosi Franc Faganel, Rečica 79, Savinjska dolina, Štajersko. — Anton Močilnik, doma iz Škriljeva št. 13, sedaj v Daili, p. Citanova, Istra, išče svojo ženo Alojzijo Močilnik, svoja dva sinova poddesetnika 97 pp. Ivan Močilnik in Petra Močilnik, ki je služil pri K. k. Haub.-Batt. II v Vipavi. Nadalje išče svoj župni urad. — Iščejo se: oče Jožef in mati Marija Jarc in sestra Marija Jarc, doma iz Volčjedrage št. 212. Pojasnila prosi Jarc Jožef, k. u. k. Armeetrainwerkstätte des 5. Armeekommandos, Šiška pri Ljubljani. — Išče se Franciška Coudek in Josip Coudek, oba iz Volčjedrage. Nadalje se išče župan iz Vrtojbe. Pojasnila prosi Coudek Angel, akad. Gimn. Sptal, Saal Nr. 10, Beethovenplatz, Wien I. — Išče se Franciška in Andrej Okretič, doma iz Kostanjevice na Primorskem, kateri sta stanovali kot begunci do 28. oktobra v Dutovljah na Krasu št. 105, potem sta odšli neznan kam. Pojasnila prosi Jožef Okretič, K. u. k. Sappeur Bat. 3, Ptuj, Štajersko. — Ivan Simčič, doma iz Št. Lovrenca št. 13, občina Dobrovo pri Gorici, išče svojo sestro Alojzijo Simčič, ki je služila v Podgori pri Maticu. Kdor bi kaj vedel o njej, naj sporoči Ivanu Simčiču, K. u. k. Geb.-Haub. Batt. 4, 3, bojišče. — Roza Likar, Otalež št. 90, Kranjsko, išče Ivano Andlevare, vdovo, Gorica, Via Formica št. 30. — Jožef Kavčič iz Dornberga h. št. 116 v Dragi, išče svojo sestro vdovo Marijano, poročeno Kobole iz Mirna pri Gorici. Imam ji izročiti nekaj denarja in njeno vojno plačilno polo. Kdor ve za njen naslov, naj mi ga izvoli poslati pod naslovom: Jožef Kavčič v Metliki št. 34 na Dolenjskem. Stroške mu plačam. — Gabrijelčič Anton, doma iz Vamorjega, pošta Pevma pri Gorici, išče svojo sestro Jožefo Gabrijelčič, ki je stanovala v Oslavju pri Gorici pri g. Figelnu. Kdor bi kaj vedel o nji, naj blagovoli sporočiti na naslov: Anton Gabrijelčič, k. u. k. Geb. Art. Reg. 3, Batt. 4, bojišče. — Kdo kaj ve, kje se nahaja Marija Sovdat, doma iz Ladi št. 5, po domače Rukli, pri Kobaridu, kjer že od početka vojne z Italijo, ne vem zanjo, kje se nahaja. Prosim, ako bi kdo vedel zanjo, naj blagovoli sporočiti na naslov: Sovdat Franc, Flüchtlingslager, Bruck a. d. Leitha, Baracke Nr. XXI, Zimmer 10, Niederösterreich. — Išče se družina gostilničarja Antona Ravnikar, doma iz Solkana. Pojasnila prosi Lucija Štrukelj, Untergrafenndorf 10, P. Böheimkirchen N. 6 e. — Starši pešca Antona Ušaj stanujejo v vasi Črncev št. 14, p. Brezje, Gorenjsko. — Išče se Matevž Steiner, črnovoj. bat. 22, 27, 14. stot., pojasnila prosi Marija Steiner, Zagorje ob Savi. — Pogreša se Franc Fakin, 35. dom. pp. 16. stot.; pojasnila prosi Marija Fakin, Regerčeva vas 5, p. Rudolfovo, Dolenjsko. — Amalija Černe iz Bilj št. 23, sedaj kot begunka v Gross-Schweinbart 119 N. 6, išče svojega moža Silvestra Černe, ki je služil pri 97. pp., 6. stot.

— Priporoča se nova tvrdka F. Čuden Sin nasproti glavne pošte, specialna trgovina z zlatino, ur in srebrnine. Več v oglaš.

Za Božič in novo leto: Vojaške narodne pesmi za štiri glasove, vezano 1 K 50 vin., v platno 1 K 80 vin., po pošti 20 vin. več. Najlepše in najcenejše darilo! Naroča se tudi pri izdajatelju: Fr. Marolt, Ljubljana.

Lagodno odvajalno sredstvo, ki okrepi želodec in ne razdraži črevesa, so Fellerjeve tek tvorilne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa-kroglice«. Predvojnec cene 6 škatlic franko 4 K 40 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 134 (Hrvatstvo). Več nego stototisoč zahvalnih pisem. Tudi za Fellerjev »Elsa-fluide«, poznano bolečine tolazeče sredstvo. (I)



Odda se tako

1-2 meblirani sobi

s posebnim vhomom za 2-3 osebe v bliž. kav. »Evropa«. Naslov pove uprava pod šte. 2927.

Kupujem
kostanjev in
hrastov les
po najvišji ceni; prodam dve dobri
stiskalnici

za seno, znamka Mayfarth v dobrem stanu. — Jos. Oscin, trgovec, Laško. 2925

Kdo posodi

8.000 K po 5% na hišo in zemljišče tu v nekem predmestju z vknjižbo na 1. mesto? Ponudbe: A. Kolenc, Ljubljana, pošto ležeče.

St. 18865.

Razpis ustanove.

Mestna občina ima za letos oddati razpoložljive obresti Dragotin Žagarjeve ustanove, ki znašajo 500 K.

Do teh obresti imajo pravico v prvi vrsti ustanovitelji bližnji sorodniki, ako so v potrebi, če pa takih ni, tudi potrebna daljnja žlahta.

Če bi pa potrebne žlahte ne bilo, imajo pravico reveži iz bivših predmestij Krakovo in Trnovo, izvemši Opekarsko cesto (tako imenovano »Gmajno«), kjer so novi naseljenci.

Prošnje brez koleka je vlagati do konca tekočega leta pri vložnem zapisniku mestnega magistrata.

Prošnje morajo imeti ime prosilca in njegovo stanovanje razločno pisano, one sorodnikov, ako niso že kdaj prosili, tudi dokaz sorodstva in če prebivajo izven Ljubljane, občinsko potrdilo o resnični potrebi.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 10. decembra 1916.



Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprojeoma zava ovanja na doživetje in smrti, otroških dot. rentna in ljudska, nezagodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zaveod

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 175.400.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **VOJNO ZAVAROVANJE**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoni in poštine prosio.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.



Tvrdka Karl Pollak naznani, da je njen večletni uradnik, gospod

Ivan Gestrin

po kratki mučni bolezni danes zjutraj preminul.

Pokojnemu blag spomin.



Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša dražestna, idealno ljubljena, blaga, nepozabna soproga, oziroma hčerka in sestrice, gospa

Fani Pečnik, roj. Stopar,
nadučiteljeva soproga,

po kratki, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, dne 11. decembra v starosti 22 let mirno v Gospodu zaspala.

Truplo nepozabne pokojnice se prepelje iz St. Jurija pod Kumom v Šmartno pri Litiji, kjer se dne 13. decembra ob 1/2 5. uri popoldne položi k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v St. Juriju pod Kumom in v dekanijski cerkvi v Šmartnem.

Št. Jurij pod Kumom — Šmartno pri Litiji, dne 12. dec. 1916

Josip Pečnik, nadučitelj,
globoko žalujoči soprog.

Mici Stopar,
sestra.

Franja Stopar,
mati.

MODNI SALON.

Cenjenim damam priporočam svojo zalogo

najnovjših klobukov.

V zalogi novi žalni klobuki.

Odprto tudi v opoldanskih urah.

Cene priznane nizke.

Rozi Fabčič

Rimska cesta 6.

2 litra namiznega olja za K 2.40

si na najpriprost. način in brez nadaljnih stroškov pripraviš, če kupiš zavitek
== izbranega prvovrstnega ==

Islandskega mahu K 2.40.

Za različne salate (zeljate, krompir, fižolove, mešane itd.) je to olje okusnejše od dragega jedilnega olja in zato v porabi že skoro v vseh restavracijah in hotelih. Isto ima blagodejen vpliv na človeški organizem ker pospešuje prebavljanje in se zato uporablja mnogo v zdravilstvu. — Posamezni zavitek velja po pošti poslan K 2.80; jamči se samo za rekomandirano pošiljatev, ki velja 25 v več.

M. ŠPENKO, prodaja moke in „Islandskega mahu“ v Ljubljani Kopitarjeva ul. naspr. „Kat. Tiskarne“, za ljubljanske odjem, odprto vsak delavnik od 8. do 11. ure dopoldne.

Oficijelno subskripcijsko mesto:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Gorici (t. č. v Ljubljani), Sarajevu in Celju

sprejemajo priglaske na

peto 5 1/2 % -no avstr. vojno posojilo

I. štiridesetletno davka prosto 5 1/2 % -no amortizacijsko državno posojilo à 92.50 % za 100 K nom.

II. davka proste 5 1/2 % -ne, dne 1. junija 1922 vračljive državne zakladnice à 96.50 %, za 100 K nom.

in odobre vsakemu subskribentu 1/2 % bonifikacijo. — Podpisovanje se vrši od 20. novembra do 16. decembra 1916.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica šte. 1.

Sprejema: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4 %.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predpajame: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

2807



Fina hožična darila

biljart	kapetane	priloge
odreki	men	veržice
ure z pist.	zavr. veržice	zapore
brilj. masni	„Union“-ure	brilj. prstani
šterna	Schiffhaus	čevlji

! Otvoritev !

Nova trgovina

na prost. glavne pošte

F. ČUDEN SIN, Ljubljana, specialna trgovina zlatarne, ur in srebrnine.

Skušek Friderik, Metlika,
da u najem

za takoj svojo staro znano, prav dobro
idočo renomirano 2923

trgovino

mešane stroke in deželni pridelkov.
— Več pove ustmeno ali pismeno. —

V najem se vzame če mogoče dobro
ohranjen

klavir ali pianino

Ponudbe z navedbo pogojev na uprav-
ništvo Slovenca pod šifro »M. K.« 2910

Sprejme se izurjena

kontoristinja

ki je ob enem tudi prodajalka mešane
stroke, proti takojšnjemu nastopu, pri
tvrdki Mihael Omahen, Višnjagora.

Važno

za ljudi, ki imajo sorodnike v Ameriki!

Kdor hoče od svojih sorodnikov v Ameriki
dobiti kake denarne podpore, naj piše kratko
pismo v nemščini, v katerem naj opiše samo svoje
rodbinske zadeve in ne omenja ničesar o politiki
ali vojski. Na posebnem zavetku naj napiše naslov
svojih sorodnikov v Ameriki, pismo pa vtakne v drug
zavetek, na katerega naj poleg svojega natančnega
naslova razločno napiše tale naslov:

Henry C. Zaro, Bankier per Adresse
Dresdner Bank, Berlin W. 56. Nefran-
kovana ali premoško frankovana pisma
se ne sprejemajo. 2410

Zima se oglašča!

Dovoljujemo si slavno občinstvo opozoriti na:

Specijalni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo:

Za dame!

Za gospode!

Za dečke in deklice!

Urhne pletene jopice in dušogreli
z rokavi kakor tudi brez rokavov.

Sporime čepice iz volne in svile.

Spodnja krila, pletena iz volne, crepe
de sante, svile, listra, klota, bati-
sta itd.

Kombinaže, srajce, jopice in drugo
perilo, pleteno iz volne, bombaža
in šifona.

Predpasniki pisani, beli in črni v
vseh modernih krojih.

Slezniki v različnih kakovostih od
najcenejših do najboljših.

Hogavice črne in v modnih barvah,
volnene, svilene, flor itd.

Gamaše iz sukna, pletene in triko.

Rokavice glade, pletene in triko.

Zepni robci iz platna, šifona in batista.

Srajce likane iz šifona in cefirja v naj-
boljših kakovostih.

Srajce za šport v vseh modernih obli-
kah, iz cefirja in mako.

Nočne srajce v različnih oblikah.

Normalno perilo kakor: srajce, jopice,
hlače iz volne in bombaža.

Tetra perilo, zdravniško priporočeno.

Hogavice volnene mako in bombažaste
v različnih modnih barvah.

Ovratniki in manšete, najboljši izdelek.

Kraavate, naravnice itd. v veliki izbiri.

Rokavice glade, pletene in triko.

Zepni robci v vseh kakovostih.

Doholnice, gamaše, rokavice in
druge v to stroko spadajoče potreb-
ščine za zimski šport in turiste.

Sporime jopice za deklice.

Solterji za dečke v vseh kakovostih
in velikostih.

Sporime čepice v različnih oblikah
in barvah.

Gamaše v vseh velikostih.

Hogavice od najcenejše do najfinejši

vrste, za vse starosti, iz volne,
bombaža in flora.

Biseri triko in normalno perilo
kakor: hlače, jopice kombinaže
(žabe) v vsakovrstnih kakovostih
in velikostih.

Tetra perilo za dojenčke, higijenično
priznано kot najboljši.

Predpasniki za deklice iz perilnega
in belega blaga, kakor tudi za
male dečke iz močnega meleskina.

Največja in napopolnejša izbira v tej stroki.

Posebno priporočamo različno **vojaško perilo** iz čiste volne in elblodje dlake, dalje **gamaše** ameriškega in švedskega proizvoda
v vseh velikostih, veliko zalogo **dežnih plaščev** od najc. do najtinejših, in **najmoderneje bluze** iz svile, baržuna in volne.

Ljubljana, Mestni trg 10. **A. & E. Skaberne** Ljubljana, Mestni trg 10.

Specijalna trgovina za pletenine, trikotažo in perilo.

Na debelo in drobno!

Na debelo in drobno!

ZADRUŽNA ZVEZA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta 38

sprejema prijave
za

5. avstrijsko vojno posojilo

Subskripcijska cena znaša za 100 K čistih

K 92—

za 40 letno 5 1/2 % amortiza-
cijsko državno posojilo,

K 96—

za 5 1/2 % državne zakladnice
vračilive dne 1. junija 1922.

Oskrbujejo se tudi potrebne
vključitve.